

N:o 1.

Af herr **N. Nilsson** i Skärhus, om ändrad lydelse af § 14 riksdagsordningen.

Under den tid som förflutit, sedan nu gällande riksdagsordning år 1866 fastställdes, hafva esomoftast röster höjt sig för utvidgandet af såväl valbarhet som rösträtt vid val af ledamöter till Riksdagens Andra Kammare. Att önskningar ofta blifvit framställda jemväl om förändring och nedsättning af de dryga förmögenhetsvilkor, som äro stadgade för valbarhet till Första Kammaren, är nogsamnt bekant. Dessa sistnämnda önskningar förtjena nog att också i sinom tid förverkligas. Men jag vill nu inskränka mig till att äska beslutandet af andra grunder endast för Andra Kammarens riksdagsmannaval, helst som det med afseende härpå förefinnes åtskilliga förhållanden eller missförhållanden, som torde kräfva att först uppmärksammas och rättas.

Jag vill nu först fästa uppmärksamheten derpå, att villkoren för utöfvande af valrätt nu äro väsentligt olika, då ledamöter skola väljas till den Första och då de väljas till Andra Kammaren. Som man vet, utses Första Kammarens ledamöter af landstinget, och landstingsmän väljas på landet antingen omedelbart å kommunalstämma (nemligen der härad eller tingslag innefattar endast en kommun), eller medelbart genom å kommunalstämma utsedde elektor. Vid dessa båda valsätt, både det medelbara och det omedelbara, eger hvarje vid kommunalstämma på landet röstberättigad person rättighet att med sin röst medverka vid val af ledamöter till Första Kammaren, oberoende af om han eger en eller flera röster. Deremot, i fråga om val af ledamöter till Andra Kammaren, stadgar § 14 i riksdagsordningen, att valrätt tillkommer en hvar inom kommunen röstberättigad man, hvilken antingen eger fast egendom, taxerad till minst 1,000 kronor, eller arrenderar jordbruksfastighet af minst 6,000 kronors taxeringsvärde eller ock erlägger bevillning för en till minst 800 kronor uppskattad årlig inkomst.

Med hänsyn till dessa förhållanden har under senare åren här och der bland vårt folk lifligt påyrkats en sådan förändring af ofvannämnda § i

riksdagsordningen, att rösträtten vid sistnämnda val sålunda utsträckes, att en del af dem, som nu stå under det s. k. politiska strecket, må erhålla valrätt, hvarigenom likhet i valrätt vid väljandet af båda kamrarnes ledamöter skulle äfven åt många i berörda hänseende nu politiskt omyndige medborgare beredas rättighet att få ha ett ord med i fråga om folkets och landets allmänna angelägenheter.

Men då med afseende på förändringar man icke bör gå brådstörtande, utan sansadt och varsamt till väga, är det min önskan, att det politiska strecket nu blott så mycket nedflyttas, att valrätt må tillerkännas en hvar, som eger fast egendom eller arrenderar jordbruksfastighet, uppskattad till *hälften* af det taxeringsvärde, som nu för ifrågavarande valrätt erfordras, samt att det för valrätt nu stadgade minimum af 800 kronors årlig inkomst må nedsättas till 500 kronor, hvarmedelst i sistnämnda fall den samstämmighet vinnes, att hvar och en man, som enligt nu gällande bevillningsstadga erlägger skatt till staten för inkomst af kapital eller arbete, också erhåller rösträtt vid val af Andra Kammarens ledamöter.

Mer än tjugofem år ha förlupit, sedan riksdagens tvåkammerssystem infördes, och trettio år, sedan nya kommunallagarne började tillämpas, och under denna tid har svenska folket, hvaribland många af de mindre bemedlade, vunnit en så vidgad och mognad inblick uti såväl kommunala som politiska frågor, att billighet och rättvisa torde fordra, att rätt för deltagande i val af Andra Kammarens ledamöter må utsträckas till flera af dem, som nu visserligen ega kommunal rösträtt, men dock sakna berörda valrätt. Om därför Riksdagen bifaller den af mig här åskade grundlagsändring, så tror jag att den dermed tillmötesgår tidsomständigheternas och folkets billiga kraf. En sådan åtgärd skall ock utan tvifvel med välvilja omfattas af och verka lugnande på ett stort antal af dem, som i nämnda hänseende nu äro politiskt omyndiga. Derjemte skall, såsom jag hoppas och tror, den ifrågaställda lagförändringen mycket bidra till folkets och statens samhälleliga, tidsenliga och sunda utveckling och sålunda befrämja fäderneslandets väl.

På grund af hvad här ofvan blifvit anfördt, vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen täcktes besluta, att 14 § i riksdagsordningen må erhålla följande förändrade lydelse:

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst femhundra kronor,

eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde, ej understigande tre tusen kronor, eller ock erlägger till staten bevilling för en till minst femhundra kronor uppskattad årlig inkomst.

Stockholm den 19 januari 1893.

Nils Nilsson
från Färs härad.

I motionens syfte instämma

Elis Nilson.

Anders Olsson
från Ornakärr.

N:o 2.

Af herr **E. A. Zotterman**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till vissa ändringar i giftermålsbalken m. m.

»Likhet inför lagen» det bör icke blott vara en samhällsindividuvs rättmätiga önskemål, utan fastner hans oafvisliga och högsta rätt. Men man behöfver icke allt för länge bläddra i nu gällande lag, ej heller vara allt för mycket skarpsynt för att finna, att anförda grundsats på långt när ännu icke är tillämpad i dess konsekvens. Denna anmärkning gäller i synnerhet om qvinnan. Man vore nemligen frestad att uttala den satsen, att man tydligen skönjer »det täcka könets» frånvaro från lagstiftningsområdet, och att spåren der efter »skapelsens herrar» äro så tydliga, att de ligga i öppen dag. Jag tänker nu närmast på lagbestämmelserna om giftoman och giftomannarätt.

Uti kap. 1 § 1 giftermålsbalken stadgas nemligen följande: »vill man hjonelag bygga; då skall han mö af hennes giftoman begära, och ej